

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2023. május 10.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2023. május 10. 9:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a kereszténységgel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A keresztény vallás mely alapvető fogalmait jelenítik meg a táblázatban szereplő, Jézusra vonatkozó szövegrészek? Írja a fogalmakat a táblázat megfelelő mezőibe! A megadott fogalmak közül válasszon! Egy mezőbe egy fogalmat írjon! Egy fogalom kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Fogalmak: teremtés, utolsó vacsora, karácsony, húsvét

Szertartási szövegrészlet	Fogalom
a) „Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért, leszállott a mennyből. Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától és emberré lett.”	
b) „Halál mérget megtiportad, mennyországot megnyitottad.”	
c) „Kezébe vette a kenyeret, hálát adott, megtörte, tanítványainak adta, és így szólt: vegyétek és egyetek ebből mindnyájan.”	

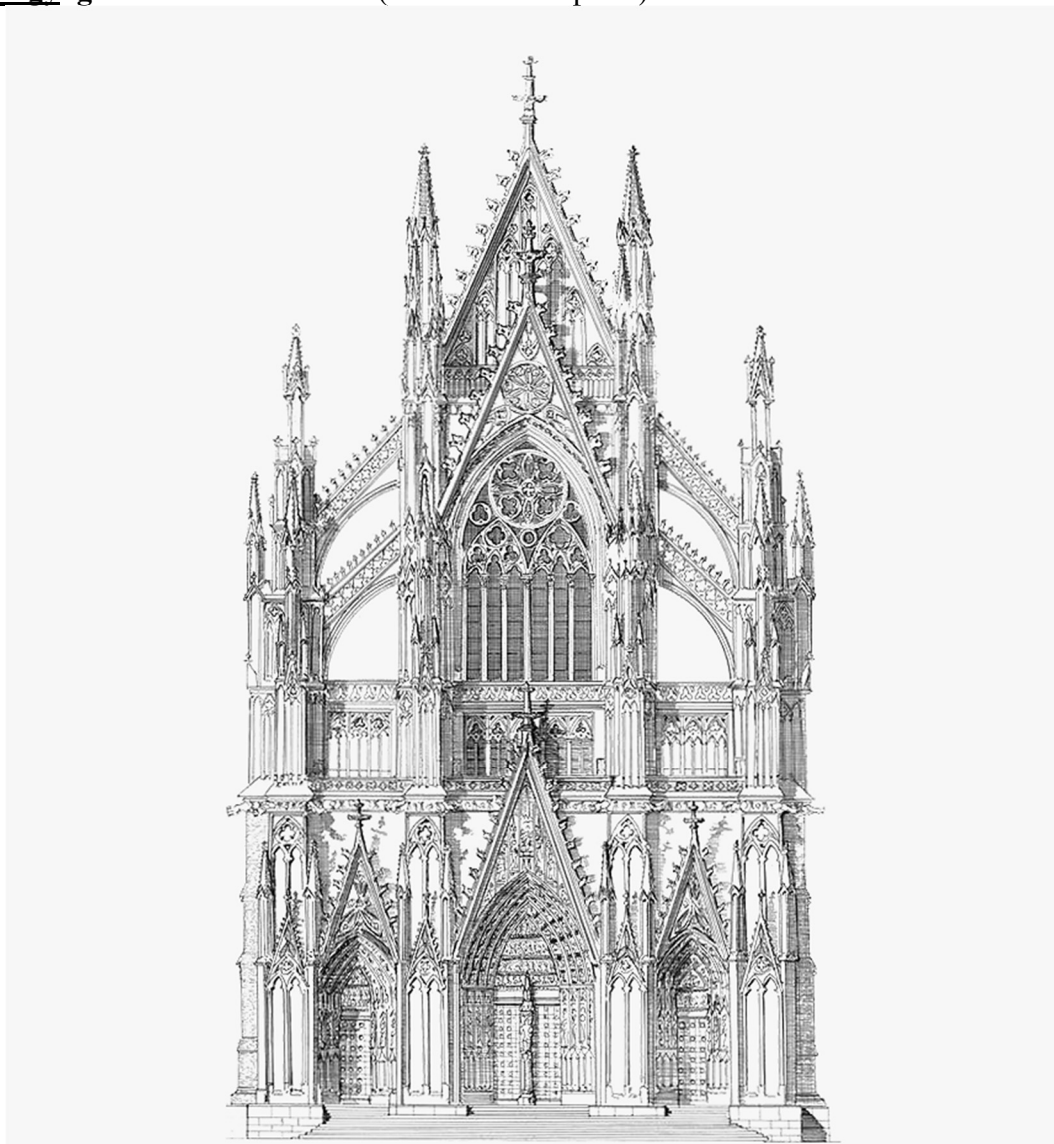
d) Állítsa időrendbe a három forrásrészletet aszerint, hogy a bennük megjelenő események hogyan követték egymást Jézus történetében! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! A legkorábbival kezdje! (Helyes sorrend esetén 1 pont.)

1.	2.	3.

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori építészethez kapcsolódik.

Válassza ki a kép és ismeretei segítségével a gótikus építészetre igaz állításokat! Karikázza be a négy igaz állítás sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

Gótikus templom homlokzatrajza

1. A falakat csak keskeny, lőrészerű ablakokkal törték át.
2. Az épület tömegének megtartására támpilléreket alkalmaztak.
3. Az új vallási meggyőződés következtében kerültek a díszítőelemeket.
4. Az épületek jellegzetes eleme volt a kupola.
5. Egybefüggő üvegtáblák helyett kő- és ólomkeretes mozaikablakokat készítettek.
6. Az építészeti megoldások a kor világképét, az emberi élet célját is kifejezték.
7. A templomok szobrai gyakran antik mitológiai alakokat ábrázoltak.
8. A jelentősebb templomok messze kimagaslottak környezetükből.
9. Az épület tömegét elsősorban a vastag falak viselték.

4 pont	
--------	--

3. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Ehhez járult a szokatlan módon kivetett rendkívüli adó, az úgynevezett dika, melyet többnyire nemcsak telkenként, hanem fejenként róttak ki. A folytonos hadakozás igen nagy szolgáltatásokat tett szükségessé, s a szokatlan adót mindenki nehezményezte. Sőt még a püspöki jövedelmekre is rátette kezét. Úgy vélte, ez is jogában áll, mert a közösség javáért harcol. De ezt is Roborella Lőrinc apostoli követ jóváhagyásával tette. Sokan súlyosan fel is rótták a pápai követnek, hogy ő volt az első, aki hatalmat adott Mátyás királynak arra, hogy püspökök és papok ellen járjon el, s hadicélra az egyházak javadalmait is igénybe vegye. A főpapok és papok ugyanis a legnagyobb jogtalanságnak tekintették, hogy őket, kiket félisten számba kell venni, világi adó fizetésére kötelezték. Az esztergomi érsektől megvonta az aranybányák [jövedelmének] nagy összeget jelentő tizedét, melyet urburának neveznek; több püspökség jövedelmét is lefoglalta.” (Bonfini krónikája, 15. század)

a) A Bonfini által dikának nevezett adó a történészek szerint két különböző adófajta volt. Nevezze meg szakkifejezéssel ezt a két adófajtát!

1. Adó, amelyik „igen nagy szolgáltatás”, és „szokatlan” volt:

2. Adó, amelyet „fejenként [értsd: családonként] róttak ki”:

b) Magyarázza meg röviden, miért járult hozzá a pápa ahhoz, hogy Mátyás egyházi jövedelmeket hadicélokra fordítson!

.....

c) Karikázza be az egyetlen olyan állítás sorszámát, amelyet alátámaszt az idézett forrásrészlet!

1. Mátyás visszavett néhány korábban eladományozott regáléjövedelmet.
2. Mátyás az egyházi tizedet állami adóvá alakította át.
3. Mátyás pápai felhatalmazással papok felett ítélkező bíróságot állított fel.

4 pont	
--------	--

4. A feladat a felvilágosodáshoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Minden ember alkotta törvény pontosan olyan mértékben viseli magán a törvényi jelleget, amennyiben a természet törvényéből ered. De, ha egy ponton is konfliktusba kerül a természet törvényével, akkor azonnal megszűnik törvény lenni, csupán a törvény kiforgatása lesz.” (Locke, 17. századi angol gondolkodó)

a) Mire vonatkozik az A) betűjelű forrás aláhúzott kifejezése! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. természetes kiválasztódás
2. emberi jogok
3. fizikai törvények

B) „Az emberek szabadnak, jogilag egyenlőknek születnek, és azok is maradnak. A társadalmi megkülönböztetések csak a közhasznosságon alapulhatnak. [...] A törvény csak a társadalom számára ártalmas cselekedetek tiltására jogosult. [...] Mindenkit csak a törvény által előírt és általa megfogalmazott formák szerint lehet vád alá helyezni, letartóztatni vagy fogságban tartani. [...] Mindaddig, amíg bűnössé nem nyilvánítják, minden ember ártatlannak vélelmezendő. [...] Senkit sem szabad meggyőződése miatt zaklatni, legyenek ezek akár vallásiak, feltéve, hogy ezek megnyilvánulása nem zavarja a törvényes rendet.” (Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatából)

b) Válassza ki az alábbi jogszabályrészletekből azokat, amelyek nem felelnek meg a B) betűjelű forrásban foglalt elveknek! Karikázza be a két jogszabályrészlet sorszámát!

1. „Szükség esetén a polgári és büntető bíróságok fogságban tarthatnak és [...] börtönökbe küldhetnek olyan személyeket, akikről megállapították, hogy nem lehet vádiratot készíteni ellenük, vagy akiket felmentettek az ellenük emelt vádak alól.” (Egy francia törvényből, 1793)
2. „Nem lehet alkotni visszaható hatályú törvényt, valamint olyan kivételes törvényt, mely lehetővé tenné a bírói eljárás nélkül történő elítélést. (Egy amerikai törvényből, 1787)
3. „Ahhoz, hogy egy személy letartóztatását elrendelő parancsot végre lehessen hajtani, a következőkre van szükség: 1. Formálisan le kell írni a letartóztatás okát és a törvényt, amelynek a végrehajtását elrendelték; 2. Olyan tisztviselőtől kell származnia, akit a törvény formálisan felhatalmaz erre; 3. Mindezt közölni kell a letartóztatott személlyel, és egy másolatot adni neki.” (Egy francia törvényből, 1799)
4. „Az ágostai és a helvét hitvallásúak ne legyenek kötelesek másként esküdni, csakis azon esküforma szerint, amely vallásuk hitelveinek megfelel.” (II. József türelmi rendeletéből, 1781)
5. „Állandó szabályként előírjuk, hogy a különböző vallásúak házassága esetében akkor, ha az apa katolikus hitű, valamennyi gyermek – mind a fiúk, mind a leányok – a katolikus vallásban nevelendők. [...] Ha viszont az anya katolikus, az apa nem az, akkor a gyermekek kövessék nemük szerint a szülőket a tekintetben, hogy milyen vallásban nevelődjenek.” (II. József türelmi rendeletéből, 1781)

c) Melyik fogalom fejezi ki a felvilágosodás egyik fontos jellemzőjét? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. észelvőség
2. vallási fanatizmus
3. eleve elrendelés elve

4 pont	
--------	--

5. A feladat a Rákóczi-szabadságharc történetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[a] Valamennyi Rákóczi-követőnek ugyancsak megbocsátó kegyelmet adunk jószágosan. [...] A vallás ügyében érvényben hagyjuk az ország elfogadott törvényeit, ugyanúgy a [b] vallás gyakorlatát is az ország törvénycikkei szerint kegyesen engedélyezzük. [...]. [c] Sértetlenül megmarad nemcsak annak a lehetősége, hogy az elkövetkező országgyűlésen az egyéb sérelmeket előadhassák, hanem annak is, hogy mindarra, ami ténylegesen a nemzet üdvét és becsületét szolgálja, szabad kívánság formájában, kellő tisztelettel és törvényes úton, a királyi kegyes jóváhagyást is megkérhessék.” (Szatmári béke)

a) Nevezze meg szakkifejezéssel a forrásban aláhúzott és a) betűvel jelzett csoportot!

.....

b) Adja meg azoknak a keresztény felekezeteknek az összefoglaló nevét, amelyek híveinek könnyítést jelentett a forrás b) betűvel jelzett, aláhúzott részében megfogalmazott ígéret!

.....

c) Milyen típusú kormányzati rendszert zárt ki a forrás c) betűvel jelzett, aláhúzott részében megfogalmazott ígéret? Válaszoljon egy szakkifejezéssel!

.....

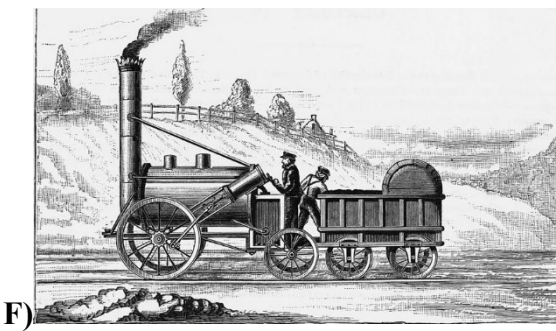
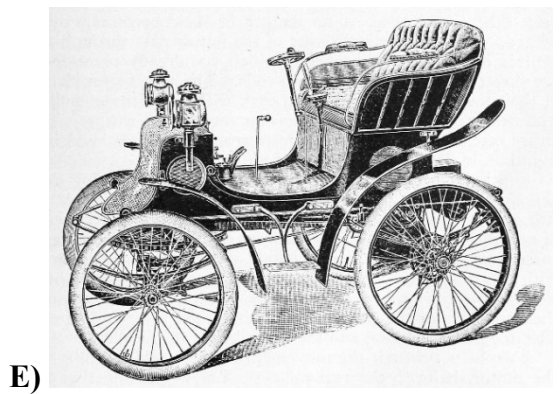
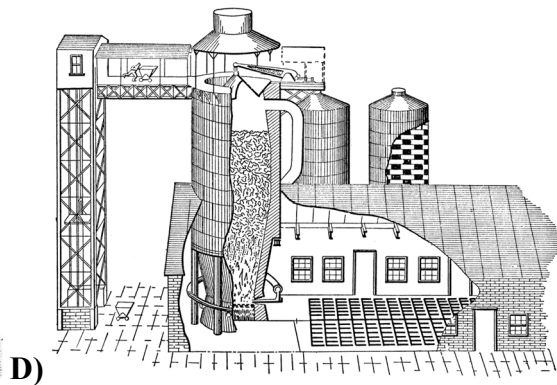
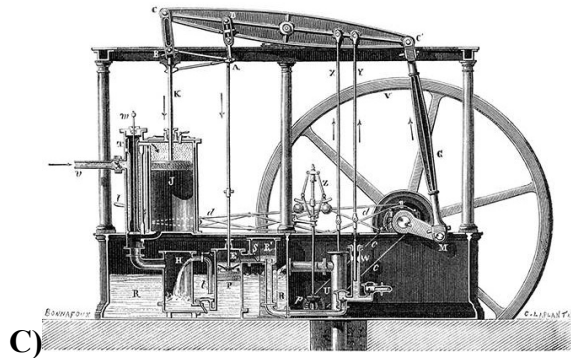
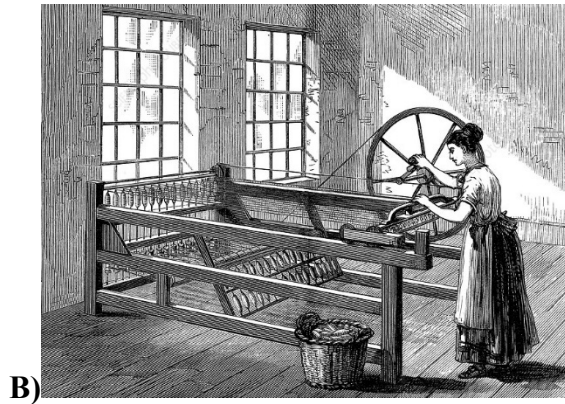
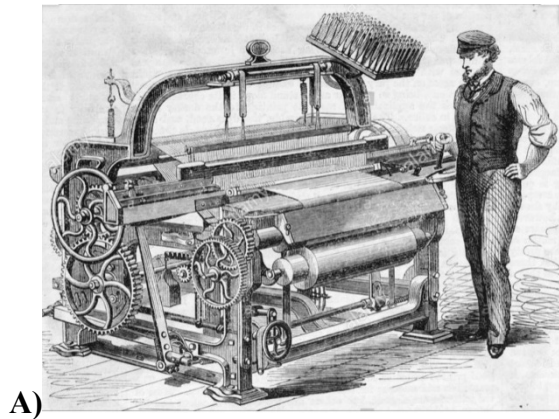
d) Melyik értékelés igaz a szatmári békével kapcsolatban? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A bécsi udvar katonai vereségei következtében kényszerült békekötésre.
2. A bécsi udvar katonai erőfölénye ellenére kompromisszumot kötött a magyar udvarral.
3. A békekötés következtében feszültté vált a viszony a bécsi udvar és a magyar nemesség között.

4 pont	
--------	--

6. A feladat az első ipari forradalomhoz kapcsolódik.

Rendelje az állításokhoz a képeken bemutatott találmányok közül azokat, amelyekre igazak! Írja a képek betűjelét a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Két kép kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Leírás	Kép betűjele
a) Több orsó forgatásával felgyorsította a fonalgártást.	
b) A korszak legfontosabb erőgépe, amely más eszközök meghajtására szolgált.	
c) Tönkretette a kézműipari szövést Európában és Indiában.	
d) Addig a kereskedelemtől elzárt területeket kapcsolt be a világpiacba.	

4 pont

7. A feladat az osztrák–magyar kiegyezéssel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Három út állott előttünk: vagy fegyverrel vívni ki jogainkat; vagy várni a véletlentől és oly eseményektől, amelyeket se előidézni, se irányozni és vezetni képesek nem voltunk; vagy arra törekedni, hogy meggyőzzük a fejedelmet [uralkodót] és az el nem fogult közvéleményt arról, miszerint alkotmányunk visszaállítása a birodalom főnnállásának biztonságával is összhangba hozható.”

B) „Meg van-e semmisítve azon országnak alkotmányos függetlensége, [...] melynek parlamentáris felelős kormánya van [...]? Meg van-e semmisítve csupán azáltal, hogy a költségvetésnek egyik pontját, a hadseregnek költségeit nem közvetlenül, hanem közvetve, szabadon választott meghatalmazottjai által egy más alkotmányos országgal együtt [...] közösen határozza meg?”

C) „A 20 millió népességű Olaszországot értelmes népével, virágzó kereskedésével, sok jó kikötőjével még nagyhatalomnak sem tekinti a világ! Föl bírna ezek közt állani Magyarország beékelve a hatalmas orosz és német birodalom közé?”

(Részletek Deák Ferenc országgyűlési felszólalásából, amelyet a kiegyezési törvények vitája során mondott el, 1867)

a) Nevezze meg azt a „fejedelmet”, akinek az A) betűjelű forrásban említett „meggyőzése” lehetővé tette a kiegyezést!

.....

b) Az A) betűjelű forrás aláhúzott részében megnevezett lehetőséget Deák elutasította. Hozzon fel egy érvt Deák ezen álláspontja mellett!

.....

c) Mivel érvelt Deák a kiegyezés mellett beszédének idézett részeiben? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. Magyarország a birodalmon belül saját kormányzati rendszerrel rendelkezhetett.
2. Magyarország saját hadsereggel rendelkezhetett.
3. A magyar országgyűlés önállóan dönthetett minden költségvetési forrás felhasználásról.
4. A birodalomtól való elszakadás kiszolgáltatottá tette volna Magyarországot.
5. A birodalom fennmaradása biztosította a védelmet a nemzetiségekkel szemben.

4 pont	
--------	--

8. A feladat a sztálini Szovjetunióval kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a plakát és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Szovjet plakát, 1930 körül

*A plakáton szereplő orosz nyelvű feliratok magyar fordítása:
„Előre! Az ország iparosításáért, a vidék kollektivizálásáért!”*

a) Mely társadalmi rétegek összefogását hirdeti a plakát? Nevezze meg a két társadalmi réteget!

.....

b) A kommunista ideológia mely elemére utal a plakát? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. az egyházellenesség
2. a magántulajdon felszámolása
3. a nacionalizmus bírálata
4. a forradalom kirobbantása

c) Melyik állítás igaz a plakátra? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Lendületet, a fejlődésbe vetett reményt sugároz.
2. Harcra, a végsőkig való ellenállásra buzdít.
3. A hagyományok őrzésének fontosságát sugallja.

4 pont	
--------	--

9. A feladat a trianoni békediktátummal kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Magyarország (Horvátország nélkül) és a tőle elcsatolt területek népességének száma anyanyelv szerint 1920-ban (ezer fő)								
	magyar	német	szlovák	román	rutén/ ruszin	horvát	szerb	egyéb
A trianoni Magyarország	6718	555	164	28	1	40	26,0	66
Csehszlovákiához csatolt terület	1072	265	1703	21	442	3	0,4	63
Romániához csatolt terület	1664	557	32	2819	10	2	56,0	96
Szerb–Horvát–Szlovén Királysághoz csatolt terület	459	308	46	80	11	92	378,0	145
Ausztriához csatolt terület	26	216	1	0,02	0,05	45	0,01	4

Melyik népcsoportra / utódállamra igazak a következő állítások? Rendelje az állításhoz a hozzá kapcsolható népcsoport / utódállam nevét! A táblázatban szereplők közül válasszon!

Állítás	Népcsoport / utódállam neve
a) A legnagyobb létszámú magyar kisebbség ehhez az országhoz került.	
b) Ez a népcsoport vált a legnagyobb kisebbséggé a trianoni Magyarországon.	
c) Az ehhez az államhoz csatolt területen élő magyarok létszáma felülmúlta a csatolt területen élő bármely más népcsoport létszámát.	
d) Ennek a népcsoportnak a döntő többsége Csehszlovákiához került, de így sem váltak ott államalkotó nemzetté.	

e) Miért volt a magyar közvélemény számára nehezen elfogadható, hogy Ausztria is kapott területeket Magyarországtól?

.....

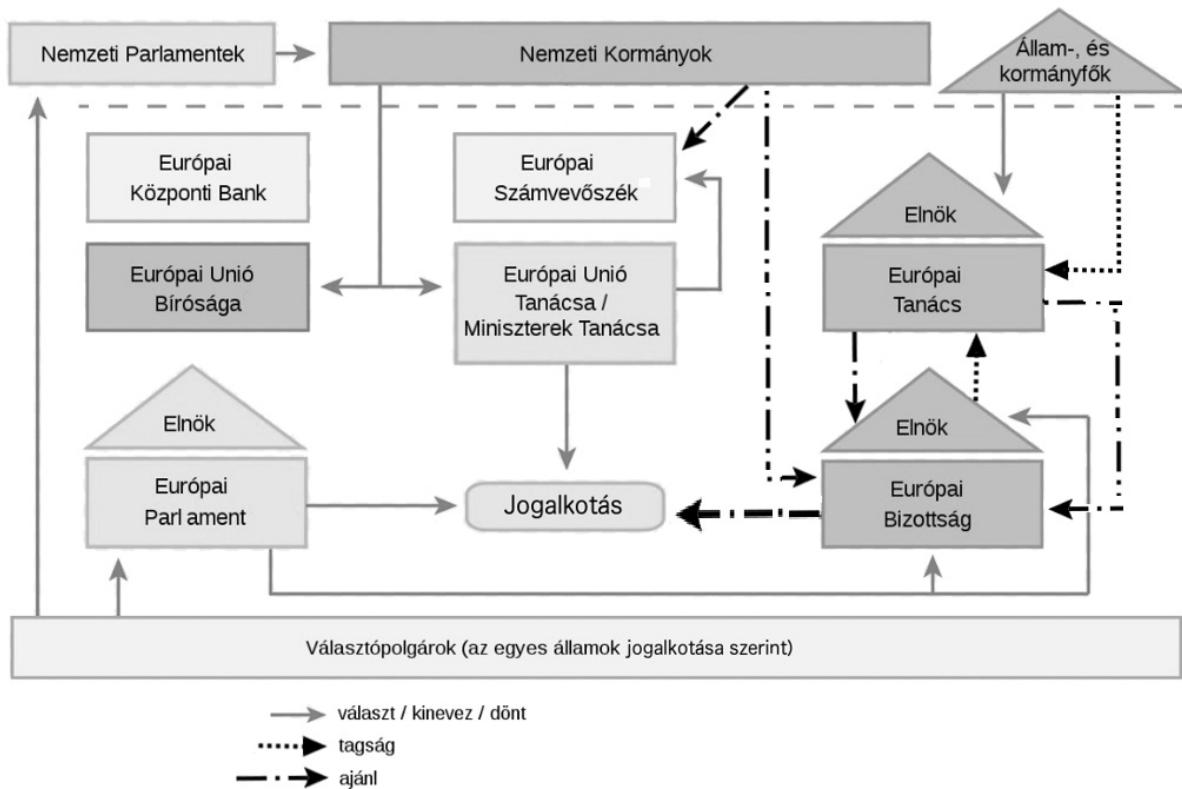
f) Érveljen a táblázat adatai alapján amellet, hogy az első világháborút lezáró békeszerződések nem orvosolták a térségben jellemző etnikai feszültségeket!

.....

6 pont	
--------	--

10. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Az Európai Unió felépítése

Nevezze meg azt az európai uniós intézményt, amelyre az állítások vonatkoznak! Az ábrán látható intézmények közül válasszon!

- a) Tagjait közvetlenül az európai uniós állampolgárok választják:
- b) Tagjai a tagállamok érdekeit képviselik a jogalkotás során:
- c) Nem szavaz a jogszabályokról, de javaslatot tesz rájuk, és ellenőrzi végrehajtásukat:
.....
- d) Javaslatot tesz az Európai Bizottság elnökének személyére:

4 pont	
--------	--

11. A feladat az 1956-os forradalomhoz kapcsolódik.

Döntse el a források és ismeretei segítségével, mely idézett 1956-os jelmondat fejezi ki közvetlenül a táblázatban szereplő állítások tartalmát! Írja a jelmondat sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy jelmondat kimarad. (Elemenként 1 pont.)

1. „Azt kérdezik Pesten, Budán, hová lett a magyar urán?”
2. „Szovjet sereg menjen haza, Sztálin-szobrot vigye haza!”
3. „Vegyétek le a maskarát [jelmezt], honvédeknek magyar ruhát!”
4. „Nagy Imrét a kormányba!”
5. „Bem apó és Kossuth népe, menjünk együtt kéz a kézbe!”

Állítás	Sorszám
a) A forradalmárok elutasították a szovjet minták másolását és az idegen elnyomást.	
b) Kifejezték a lengyel felkelőkkel való szolidaritást.	
c) A forradalmárok felemelték szavukat a szovjet gazdasági igények feltétlen kiszolgálása ellen.	

4 pont	
--------	--

12. A feladat a mai Magyarország szociális ellátórendszerével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A kötelező [...a]... rendszerében [...] [mindenki] az egyéni felelősség elvének megfelelően, az e törvényben meghatározott [...b]...fizetési kötelezettség alapján szerezhet jogot saját maga és törvényben meghatározott hozzátartozója javára az egyes [...] ellátásokra. [...]

A(z) [...a]... rendszerében nyújtott ellátások a(z) [...c]... és a nyugdíjbiztosítás keretében vehetők igénybe.” (2019. évi CXXII. törvény)

Mely szakkifejezések hiányoznak a szöveg betűkkel jelölt részeiből? A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Két szakkifejezés kimarad.

Szakkifejezések: adó, egészségbiztosítás, járulék, költségvetés, társadalombiztosítás

a)

b)

c)

A 65 év felettek arányának változása Magyarország népességén belül

d) A magyar nyugdíjrendszer felosztó-kirovó típusú, vagyis a mindenkori aktív keresők befizetései teremtik meg a nyugdíjak kifizetésének alapját. Magyarázza meg az ábra segítségével, miért válik nehezzé ennek a rendszernek a fenntartása!

.....

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Julius Caesar egyeduralma	rövid
	1849 után	14.	Az auschwitzi koncentrációs tábor	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Széchenyi István gyakorlati tevékenysége	hosszú
	1849 után	16.	A magyarországi rendszerváltozás	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

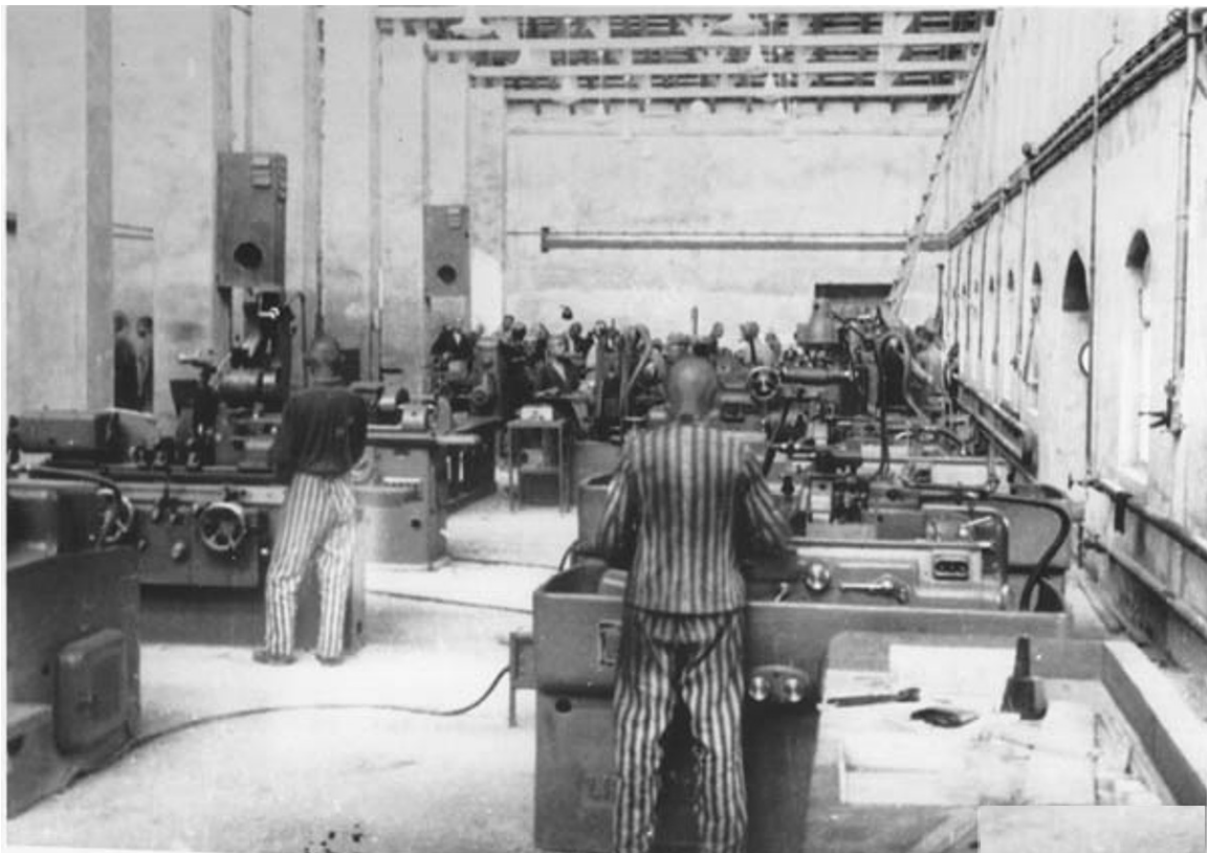
13. A feladat Julius Caesarhoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével Julius Caesar egyeduralmát!

„Kiegészítette a senatust, patríciusi rangra [előkelők közé] emelt egyeseket. [...] A választási jogon úgy osztozott meg a néppel, hogy a consulságra pályázók kivételével a többi hivatali jelöltet felerészben a nép akarata szerint, felerészben Caesar ajánlására nevezték ki.” (Plutarkhosz ókori történetíró, Kr. u. 1. század)

14. A feladat a második világháborúhoz kapcsolódik. (rövid)

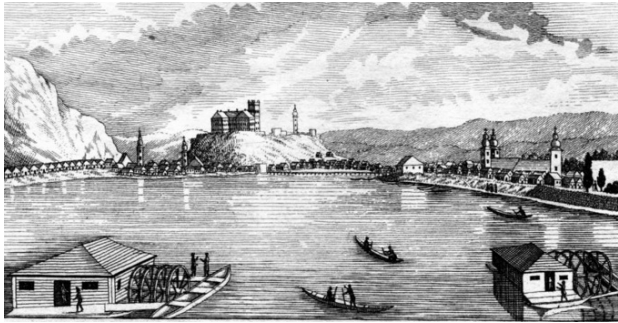
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az auschwitzi koncentrációs tábor működését!

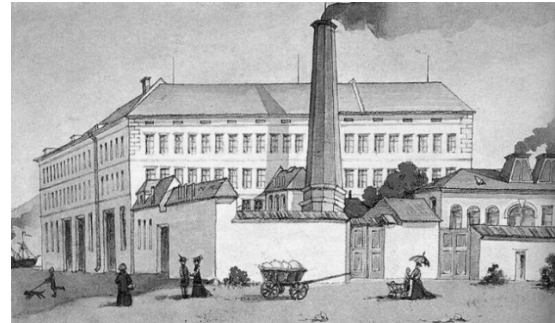
Gépgyár az auschwitzi táborkomplexumon belül (1944)

15. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Széchenyi Istvánnak a gazdaság fejlesztésére irányuló gyakorlati tevékenységét! Válaszában térjen ki arra is, mi ösztönözte, és mi tette lehetővé gazdaságfejlesztő tevékenységének megvalósítását!

Malmok Pestnél a 19. század elején

*A Széchenyi által alapított,
1841-től működő József Hengermalom*

„Bátor vagyok [...] Fenségedet legalázatosabban arra kérni, kegyeskedjék aziránt intézkedni, hogy az Ó-Buda és az ó-budai sziget közötti Duna-ág fokozatosan jó és biztos telelőkikötővé képeztessek. Múlt évben már ezen ág elzárása, Főméltóságod legmagasabb intézkedésére, megkezdett és részben befejeztetett, miáltal az imént megjelölt Duna-ágban tartózkodó hajók a jégzajlásnak kitéve többé nem lesznek. Most azonban szükséges volna: a) Ez ág partjait, a szárazföld oldaláról burkolattal ellátni, mely talán fából lehetne, mihez a szükségleteket viszont időben oda kellene szállítani. b) Ez ág kijáratát, mely elzátanyosodott, [...] kitakaríttatni. c) Az ezen ág jobb partján fekvő telkeket a Gőzhajózási Társulatnak átengedni, hogy ez ott fa- és szerszámraktárait [...] új hajók építése céljára létesíthesse.” (Széchenyi István levele József nádornak, 1835)

„A magyar kereskedelem s iparfejlődés gyűlpontja [központja] Budapest, ez az ország szíve, melynek irányában úgy lehet tekinteni az egyes [vasúti] közlekedési vonalakat, mint megannyi főeret, mely a szívből a vérforgást az ország véghatáráig eszközli. Eszerint Budapestről, ezt mint központot tekintve, úgy kell a [vasúti] fővonalakat vezetni, hogy azok hazánkat világkapcsolatba jutassák, s e jótéteményt lehetőleg minden ország részre árasszák.” (Széchenyi István javaslata, 1848. január)

16. A feladat a magyar rendszerváltozással kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a rendszerváltozás 1989-es eseményeit!

„[Nagy Imre szerepe] az, ami körül még zajlanak a viták. Felderülhetnek olyan belső és külső összefüggések, amelyek ezt a megítélést, hogy úgy mondjam, árnyaltabbá teszik. Például önmagában az a körülmény, hogy ez a [szakértőkből álló] bizottság a jelenlegi kutatások alapján népfelkelésnek látja azt, ami 1956-ban történt. Egy oligarchisztikus [elnyomó] és a nemzetet is megalázó uralmi forma elleni felkelésnek.”
(*Interjú Pozsgay Imre államminiszterrel a Magyar Rádióban, 1989. január 28.*)

- „1. Valódi népképviselőt és többpártrendszert. [...]
- 2. Érvényesüljenek az emberi jogok, legyen bírói függetlenség.
- 3. Szólás-, sajtó-, lelkiismereti és oktatási szabadságot. [...]
- 4. Jogot a sztrájkra. [...]
- 9. Semleges, független Magyarországot. Vonják ki a szovjet csapatokat hazánk területéről.” (*Részletek az 1989. március 15-i ellenzéki ünnepségen felolvasott 12 pontból*)

Az MSZMP és az Ellenzéki Kerekasztal képviselői

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. <https://www.liturgia.hu/a-szentmise-menete/> <https://regi.katolikus.hu/lelkiseg.php?h=10>
2. https://www.pngitem.com/middle/xhTWTi_catholic-drawing-gothic-church-cathedral-architecture-drawing-hd/
3. <https://mek.oszk.hu/10600/10604/10604.htm>
4. Bertrand Russell: A nyugati filozófia története a politikai és társadalmi körülményekkel összefüggésben, a legkorábbi időktől napjainkig. Győr, 1994. Szöveggyűjtemény az Amerikai Egyesült Államok történetéhez 1620–1980. Szerkesztő: Bödy Pál, Urbán Aladár. Budapest–Pécs
A nagy francia forradalom dokumentumai. Szerkesztő: Hahner Péter. Budapest 1999. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=03800005.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei>
<http://sagv.gyakg.u-szeged.hu/tanar/farkzolt/patric/12tabla.htm>
https://multesjovo.hu/wp-content/uploads/aitfiles/5/m/5mj_1992_03v3.pdf
5. Az újkor (1492-1914) | Sulinet Tudásbázis
<https://mek.oszk.hu/02700/02786/02786.htm>
MT 2003/6 5 (iif.hu)
6. <https://www.oldbookillustrations.com/illustrations/watt-steam-engine/>
<https://pixels.com/featured/2-george-stephensons-locomotive-mary-evans-picture-library.html>
<https://www.sciencephoto.com/media/1001791/view/woman-using-a-spinning-jenny-c1880>
<https://in.pinterest.com/pin/715790934511810972/>
<https://clickamericana.com/topics/culture-and-lifestyle/cars-trucks/see-some-of-the-earliest-automobiles-1890s-1900s>
https://etc.usf.edu/clipart/35400/35493/blast_35493.htm
7. A kiegyezés. Nemzet és emlékezet. Szerkesztő: Cieger András. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. A magyar országgyűlés képviselőházának általános vitája a kiegyezési törvényekről.
8. Ismeretlen szerző plakátja, 1930 körül <https://www.posterplakat.com/the-collection/posters/pp-630>
9. Emelt szintű történelem érettségi írásbeli 2009. október
10. https://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_int%C3%A9zm%C3%A9nyei#/media/F%C3%A1jl:Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_politikai_rendszere.svg (Készítette: Andoras)
11. https://www.parlament.hu/en/web/orszaghaz/konyv-jelzo?p_p_id=hu_parlament_nemzetfotere_konyvjelzo_KonyvJelzoPortlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&hu_parlament_nemzetfotere_konyvjelzo_KonyvJelzoPortlet_articleId=1030310
https://hu.wikipedia.org/wiki/Az_1956-os_forradalom_jelszavai
12. 2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900122.tv>
https://www.parlament.hu/documents/10181/39233854/Infojegyzet_2021_50_nyugdij.pdf/0f1fef7-4ad3-234c-637e-1cc1d9253c3b?t=1623391927384
13. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_feladatgyujtemeny/lecke_01_004
14. https://subcamps-auschwitz.org/auschwitz-subcamps/arbeitslager-bobrek/#group_8013-18
15. PestBuda 2021. szept.
https://pestbuda.hu/cikk/20210922_az_elso_pesti_gozmalom_jelentos_ipari_fejlodest_inditott_el_180_eve_kezde_meg_mukodeset_a_jozsef_hengermalom
Széchenyi pesti tervei. Szerk. Nagy Lajos. <http://mek.niif.hu/05400/05441/05441.pdf>
Széchenyi István: Javaslat a magyar közlekedési ügy rendezéséről. Pozsony, 1848.
<https://mek.oszk.hu/16400/16429/16429.pdf>
16. https://hvg.hu/itthon/20190128_pozsgay_imre_interjuja_amely_utan_mar_nem_volt_visszaut
[https://hu.wikipedia.org/wiki/12_pont_\(1989\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/12_pont_(1989))
szadesz.jpg (1010×703) (d3knx7v8i1y46b.cloudfront.net)

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	4	
	9. feladat	6	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző